

**ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В ЗАТВОРА В ГРАД ПЛОВДИВ,
ЗАТВОРНИЧЕСКИ ОБЩЕЖИТИЯ ОТ ОТКРИТ ТИП „ХЕБРОС“ И
„СМОЛЯН“, АРЕСТ – ГР. СМОЛЯН И ОДМВР – ГР. ПЛОВДИВ**

Съгласно Заповед № РД-08-60 и Заповед № РД-08-59 от 10.05.2022 г. на омбудсмана на Република България, екип в състав: д-р Мариана Патрикова, Силвия Славева, Бойчо Арнаудов и Христина Рангелова извърши проверка в периода 16.05. – 20.05.2022 г., в гореуказаните обекти.

Съгласно чл. 28в от Закона за омбудсмана, екипът действа като Национален превантивен механизъм (НПМ) с правомощията на омбудсмана по чл. 28а от този закон.

Целта на проверката е свързана с изпълнението на основните препоръки, дадени при предишни проверки на НПМ и множество жалби, постъпили от лишени от свобода, свързани с лоши материално-битови условия, липса на трудова ангажираност, условно предсрочно освобождаване, употреба на сила и помощни средства, незадоволително качество на предоставяната храна и липса на адекватни здравни грижи.

I. МЕСТА ЗА ЗАДЪРЖАНЕ В СИСТЕМАТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1. ЗАТВОР – ГРАД ПЛОВДИВ

Затворът е бил посетен от екип на Националния превантивен механизъм през 2020 г. Тогава се реализираше проект по Норвежкия финансов механизъм за изграждане на ново общежитие от открит тип и цялостен ремонт на корпуса на затвора. В първия ден от проверката (16.05.2022 г.) се установи, че реализацията на този проект е все още на ниво изготвяне на документация.

В проверените спални помещения се спазваше изискуемата жилищна площ, спрямо броя на настанените лица, но същите не отговарят на изискванията поради наличие на влага и мухъл. Проверващият екип получи множество оплаквания за наличие на хлебарки и дървеници.

Наличие на влага и мухъл в спалните помещения

През настоящата година е извършен частичен ремонт на кухнята на затвора. Екипът ни констатира, че навсякъде има хлебарки.

В зоната за повишена сигурност са настанени 5 лица с присъда „доживотен затвор“ и „доживотен затвор без право на замяна“, а други 4 лица са настанени в общи спални помещения. Материално-битовите условия в тази зона не отговарят на европейските изисквания за третиране. И тук се наблюдава влага и мухъл по стените, и констатирано от екипът на НПМ наличие на хлебарки. В спалните помещения има изградени самостоятелни санитарни възли.

В приемно отделение се спазват 4 кв. м жилищна площ, като стаите са оборудвани с отделен санитарен възел. Тези помещения също не отговарят на изискванията, поради наличие на влага и мухъл, органичен достъп до дневна светлина, а настилката в помещенията е чист (гол) бетон. За цялата 2021 г. през Приемно отделение са преминали общо 551 новопостъпили/лишени от свобода, които съобразно правния им статус се разпределят в групи.

Условията на живот на лишените от свобода

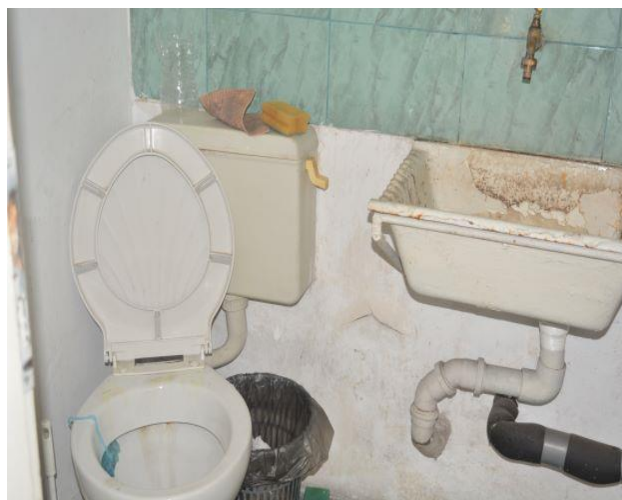
По време на посещенията на екипа на НПМ в затвора, общият брой на лицата, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“ беше 341 лица, като на база 4 кв. м изискуема жилищна площ капацитетът на затвора е за 369 лица.

От 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. са постъпили 532 лишени от свобода, (от тях новопостъпили – 502, преведени от други затвори 30), а са напуснали 618 лица, като от тях по изтърпяване - 350, на друго основание 52, починали - 5, освободени с УПО - 134 лишени от свобода и преведени в други затвори – 100 лишени от свобода.

Откритото през учебната 2015/2016 година училище в затвор гр. Пловдив (като филиал на СУ „Св. Иван Рилски“ при затвора – гр. София) продължава да функционира.

Фасадата на училището

Санитарният възел в СУ „Св. Иван Рилски“

За учебната 2021/2022 година във филиала на СУ „Св. Иван Рилски“ в Затвора в гр. Пловдив са подали заявления и постъпили за обучение 40 ученика, разпределени в две паралелки, обучаващи се на две смени. Поради интензивното движение в Затвора (изтичане на присъда, превод в друг затвор, превод в общежитие, болница), броят им в края на първия учебен срок и при завършването на учебната година не може да бъде същия.

Общата баня, намираща се в междинно помещение между двата корпуса на затвора и предназначена за ползване от всички лишени от свобода е в крайно незадоволително състояние.

По отношение на материално-битовите условия на затвора – гр. Пловдив, омбудсманът като НПМ счита, че те не отговарят на европейските изисквания за място за задържане на лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“, подари което **отправя препоръка към Министерство на правосъдието за стартиране в най-кратък порядък на започналия проект „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“, финансиран по програма „Правосъдие“, Програмна област 19 от Норвежки Финансов Механизъм 2014 – 2021 г. за подобряване на условията.**

По време на настоящата проверка постъпиха множество оплаквания от лишените от свобода за остарели дюшеци, на които е невъзможно да се спи. Омбудсманът като НПМ е констатирал (не само в този затвор), че дюшеците са амортизирани, морално остарели и хигиенно ненадеждни. Същите са неудобни за спане, което налага лишените от свобода да поставят по 2-3 дюшека на легло.

Амортизираните и хигиенно ненадеждни дюшеци

В тази връзка след извършени проверки през 2021 г. в местата за лишаване от свобода НПМ препоръча на ГДИН да предприеме действия за закупуване на нови дюшеци за лишените от свобода в затворите. През 2022 г. беше установено, че тази препоръка все още не е изпълнена, предвид което омбудсманът като Национален превантивен механизъм **отправя препоръка към Министерство на правосъдието да предприеме необходимите действия за закупуването на нови дюшеци и подмяната им във всички места за лишаване от свобода.**

Постъпиха и множество оплаквания във връзка с утвърдения със Заповед № ЛС-04-746 от 08.12.2021 г. на зам.-министъра на правосъдието Нов списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, които лишените от свобода могат да получават, ползват и държат при себе си или на определените за целта места. Заповедта е в сила от 01.01.2022 г.

Заради корекция в новия списък с разрешени вещи, в който фигурират „малък бързовар (стандартен) до 500 W или кафеварка до 500 мл. – закупени от лавка“, досега допусканите електрически кани с вместимост до 2 литра са иззети. В новия утвърден списък тази вещ вече не е сред разрешените за притежание от настанените обвиняеми, подсъдими и лишени от свобода.

Наблюденията на Националния превантивен механизъм при извършвани проверки през годините са, че лишените от свобода използват ежедневно горепосочените електрически кани, основно за затопляне на вода за пране и поддържане на лична хигиена. Разрешената мощност и вместимост сега (500W и 500 мл.) силно ограничават тази съществуваща до момента възможност.

Предвид изложеното, **омбудсманът като Национален превантивен механизъм се обръща към Министерство на правосъдието с искане новият Списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, които лишените от свобода могат да получават, ползват и държат при себе си или на определените за целта места да бъде преразгледан и коригиран и да бъде допуснато използването на електрически кани с по-голяма вместимост – закупени от лавка.**

На следващо място, всички интервюирани лица изразиха недоволството си от невъзможността да закупуват техника – телевизори от лавката на затвора. Подобни оплаквания постъпиха през настоящата година от лишени от свобода и от други пенитенциарни заведения. Лицата посочиха, че въпреки наличие на парични средства по личната партида и адресирана молба до началника на затвора, получават отказ за закупуване на исканата техника. В тази връзка експерт от дирекция „Национален превантивен механизъм и основни права и свободи на човека“ проведе разговор със служител от Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ (ДФЗД), при който беше уточнено, че лимитът на разпределения бюджет към местата за лишаване от свобода, предназначен за закупуване на техника от лавка е достигнат. В момента е задействана процедура по Закона за обществените поръчки с цел увеличаване на бюджета.

Предвид гореописаното омбудсманът като НПМ се обръща към ДФЗД с искане за предоставяне на информация и копие от наличната документация, след приключване на обявената обществена поръчка.

Трудова заетост

В затвора гр. Пловдив, включително ЗООТ „Хеброс“ и ЗООТ „Смолян“ средно списъчно за 2021 г. са настанени общо 608 л. св., от които 302 полагат труд, което е 49,67% заетост. Към затвора – Пловдив функционират цехове за пластмасови детайли и една дърводелна работилница, която в момента на проверката не работеше.

Цехът за пластмасови детайли и санитарният възел към него

Правен статус на лишените от свобода

След 2017 г. с измененията в Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) се даде право на осъдените условно-предсрочно освобождаване (УПО) да става и по тяхна молба подадена до окръжния съд, а смяната на режима да става със заповед на началника на затвора. Така през 2021 г. за смяна на режима от по-тежък в по-лек са разгледани предложенията/молбите на 82 лишени от свобода, като от тях със сменен режим в по-лек са 41 лица – след издаване на съответните заповеди, а 41 предложения/молби за смяна на режима в по-лек не бяха одобрени. От по-лек в по-тежък режим, в границите на първоначално определения от съда е имало 2 предложения, които не са били уважени. Направено е 1 предложение за по-тежък режим от първоначално постановения, което окръжния съд е уважил.

През 2021 г. в Окръжен съд – Пловдив са проведени 230 заседания за условно-предсрочно освобождаване, като с УПО са освободени 140 лишени от свобода, а 65 бр. молби са оставени без уважение. 11 лица са се отказали преди заседанието, като има 11 прекратени и 3-ма освободени преди датата на заседанието. Обжалвани от лишени от свобода пред Апелативния съд са 3 отказа на Окръжен съд - Пловдив за УПО, като и 3-те решения на ПОС са били потвърдени от ПАС.

За преместване в общежития от открит тип са разгледани 18 бр. предложения и молби на лишени от свобода като със заповед на началника са преместени 12 лишени от свобода, а 6-ма са получили отказ.

2. ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „ХЕБРОС“

ЗООТ „Хеброс“ се намира срещу затвора – гр. Пловдив (южно от бул. „Александър Стамболийски“). Движението по този булевард е оживено и преминаването на пешеходци е крайно затруднено. В тази връзка при посещението си през 2020 г. омбудсманът като НПМ отправи препоръка към Община Пловдив да бъде поставен ограничител на скоростта, т.нар. „легнал полицаи“. С писмо с рег. № 253/12.01.2021 г. от страна на администрацията на Затвора – гр. Пловдив уведомяват омбудсмана, че през месец юни 2020 г. е изпратено писмо до община Пловдив – район „Южен“ и до ОДМВР – гр. Пловдив, сектор „Пътна полиция“, с което се иска изграждането на изкуствени неравности на въпросния пътен участък. Приложен е и отговор от общинско предприятие „Организация и контрол на транспорта“

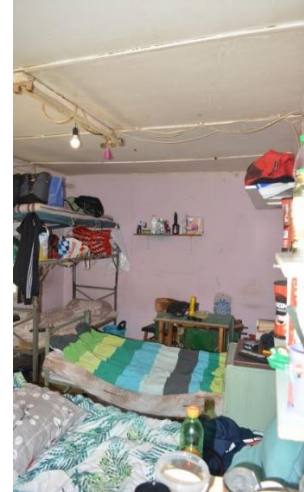
към община Пловдив, в което е посочено, че хоризонталната пътна маркировка, в гореупоменатия пътен участък, ще бъде включена за освежаване през летния сезон на 2021 г.“. При сегашната проверка се установи, че все още не е изграден ограничител на скоростта и по мнението на екипа на НПМ само освежаване на пътната маркировка не е достатъчно, за да бъде гарантирано безопасното преминаване на лица по пътното платно. Поради тази причина, **омбудсманът като Национален превантивен механизъм повторно отправя вече веднъж дадената препоръка към Община Пловдив за поставяне на ограничител на скоростта, т.нар. „легнал полицаи“, на бул. „Александър Стамболийски“ между общежитието и затвора.**

В деня на посещението бяха настанени 65 лишени от свобода, при капацитет на това затворническо общежитие от 80 лишени от свобода.

Няма подобрение от посещението на екип на НПМ през 2020 г. Състоянието на сградния фонд е явно влошено. Общежитието разполага с две крила (бараки) за настаняване на лишени от свобода, всяко от които е с обособен самостоятелен санитарен възел. Въпреки това, помещенията са със силен недостиг на дневна светлина и не отговарят на европейските изисквания. През 2020 г. екипът на НПМ получи информация, че е планирано това затворническо общежитие да бъде изцяло ремонтирано в рамките на 2021 година. Предвидено беше съществуващият сграден фонд да бъде напълно разрушен и на негово място да бъде построено изцяло ново затворническо общежитие. Към настоящия момент изграждането на ново общежитие все още не е започнало.

Условията в ЗООТ „Хеброс“

Издадено е разрешение за строеж № 348/06.12.2021 г., влязло в сила от 29.12.2021 г. на Главния архитект на Община гр. Пловдив. През 2022 г. се очаква да бъде извършена реконструкция на ЗООТ „Хеброс“ с обособяване на преходно отделение (half way house) и подобряване на материално-битовите условия в корпуса на затвора гр. Пловдив, в рамките на проект „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“, финансиран по програма „Правосъдие“, Програмна област 19 от Норвежки Финансов Механизъм 2014-2021 г.

3. ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „СМОЛЯН“

Затворническото общежитие от открит тип „Смолян“ (ЗООТ „Смолян“) е на подчинение на затвора - гр. Пловдив. То е разкрито през 1997 г. и реално функционира от 1998 г. Сградата на общежитието е бивше управление на урановите мини в смолянския район.

Капацитетът на общежитието е за 169 лишени от свобода, като към деня на проверката имаше 92 настанени.

При посещението си през 2020 г. екипът на Националния превантивен механизъм е оценил материалните условия като добри. Към настоящия момент обаче условията са влошени. В спалните помещения на първия етаж, в лявата част на коридора има мухъл и мазилката по стените пада. В санитарните възли също има влага и мухъл. По данни на администрацията на ЗООТ „Смолян“ в тази част на сградата има теч (констатиран през м. октомври-ноември 2021 г.), който все още не е отстранен. Общата баня на първият етаж също се нуждае от ремонт.

Изцяло ремонтирана е фитнес залата. Предстои да бъде извършен ремонт на библиотеката и клуба по интереси.

В столовата и кухнята се спазваше необходимата хигиена.

За пореден път екипът на НПМ констатира изключително висока трудова заетост на лишените от свобода. В деня на проверката само 11 лица не полагаха труд. Една голяма част от лишените от свобода са ангажирани в животновъдното стопанство и млекопреработвателно предприятие, намиращо се на територията на общежитието. Произвежда се кисело мляко и сирене, като всички затворнически лавки се захранват от тази продукция. Администрацията на ЗООТ „Смолян“ съобщи, че разполага с лиценз за производство на кашкавал, има налични строителни материали за изграждане на отделно помещение, както и обучен екип, но до момента не са получили позволение от ГДИН за производството на такава продукция.

В ЗО „Смолян“ е реализирана и продължава да действа и една стара идея на НПМ – затворническата лавка и мястото за свиждане с посетители да бъдат разположени на едно и също място. По данни както на лишените от свобода, така и на служители от надзорно-охранителния състав това значително облекчава процеса по провеждане на свиждания.

При проверката в ЗО „Смолян“ се констатира, че няма промяна в организацията на медицинското обслужване за лишените от свобода. Има лекар на граждански договор с работен график 3 дни в седмицата, а при спешност се разчита на ЦСМП Смолян. Медицинският център на общежитието разполага с две килии. В тях бяха настанени двама

лишени от свобода. Единият със състояние след исхемичен инсулт в БДСМА, а другият е с психични проблеми.

При проведените интервюта с лишените от свобода не постъпиха оплаквания за оказваната медицинска грижа.

Омбудсманът като Национален превантивен механизъм отправя **препоръка към Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за отпускане на финансови средства за отстраняване на теча на първия етаж в корпуса и извършване на ремонт на спалните помещения. Също така да бъде обмислена възможността за производство на кашкавал от млекопреработвателно предприятие в ЗООТ „Смолян“.**

4. АРЕСТ – СМОЛЯН

Арестът в гр. Смолян е разположен в една и съща сграда със Затворническо общежитие (ЗО) „Смолян“. Капацитетът на ареста е за 21 лица. Килиите са 7 на брой с по три легла във всяка и отделен санитарен възел. На етаж на ареста са обособени още 2 стаи за свиждания, баня, стая за разпити и лекарски кабинет. НПМ оценява материално-битовите условия в ареста като добри. В деня на посещението имаше 4 задържани лица.

От години арестът функционира без медицински специалист. При необходимост от медицинска помощ за задържаните се търси ЦСМП Смолян. В деня на посещението в ареста имаше 4 задържани, които по данни на служителите са здрави. Препоръките на омбудсмана като НПМ, давани през годините, са медицинският специалист на общежитието да обслужва и Ареста, но не могат да бъдат изпълнени, поради несъгласие на лекаря.

5. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ, ХИГИЕНЕН И ЕПИДЕМИЧЕН РЕЖИМ В МЕСТАТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

В медицинския център (МЦ) на затвора в гр. Пловдив по щат работи само един лекар по дентална медицина. Длъжността за медицински управител/лекар е трайно вакантна. До преди няколко месеца в центъра е работил лекар – ОПЛ, определен от РЗОК на граждански договор, но поради установени нарушения е освободен. Администрацията на затвора е изпратила писмени искания към НЗОК и Български лекарски съюз (БЛС) за определяне на нов ОПЛ на затвора по реда на НЗОК. Проявен е интерес от ОПЛ с групова практика и друго ОПЛ в процес на допълване на практиката, като предстоят разговори. В този междинен период преди месец ГДИН е командировал лекаря на ареста в гр. Пловдив за по 4 часа всеки вторник и четвъртък в МЦ на затвора за обслужване на лишените от свобода.

Омбудсманът като НПМ намира, че това работно време е крайно недостатъчно за оказване на качествена и навременна медицинска помощ на лишените от свобода в затвора.

Едновременно с това командированият лекар не може да изпълнява в пълен обем дейността на ОПЛ, поради технически пречки и според екипа на НПМ главно незаинтересованост от страна на всички отговорни лица в системата на затворите. Тъй като лекарят не е регистриран в електронната система „Хипократ“, като работещ в МЦ на затвора, не може да издава направления за консултация със специалисти или хоспитализация на нуждаещите се лишени от свобода. В тази връзка експерт от НПМ проведе разговор с ГДИН и получи уверение, че в рамките на няколко дни проблемът ще бъде разрешен и лишените от свобода ще имат достъп до специализирана медицинска помощ.

През 2020 г. в доклад от извършена проверка в затвора и ареста в гр. Пловдив омбудсманът като НППМ е направил препоръка до ГДИН да се обедини структурата и дейността на медицинските служби на ареста и на затвора в гр. Пловдив. Общият капацитет на ареста и затвора в гр. Пловдив позволява настанените в тях да се обслужват от едно лечебно заведение с наличните медицински специалисти - лекар, медицински фелдшер и лекар по дентална медицина. НППМ препоръчва при възможност да се наемат допълнително медицински специалисти и да се улесни работния процес в МЦ, както и да се подобри качеството на медицинската помощ за лишените от свобода в затвора.

По време на проверката в МЦ работеше и лишен от свобода – лекар (със запазени лекарски права). С разпореждане на началника на затвора той подпомага лечебната дейност в МЦ в присъствие на служители на затвора. Проверката на Регистъра за травматични увреждания показва, че последните 4 регистрирани случая на травматични увреждания на лишени от свобода са направени от лекаря – лишен от свобода, което омбудсманът като НППМ намира за неприемливо. Експерт на НППМ препоръчва на началника на затвора, лекарят - лишен от свобода на работа в МЦ да се ограничи само до подпомагане на лечебния процес на лишените от свобода, до обезпечаване на центъра със специалисти.

Стационарът на МЦ разполага с две килии с по 3 легла. Материално-битовите условия за живот на лишените от свобода са крайно незадоволителни. Настанени са двама пациенти и един придружител. Единият от пациентите е със състояние след Ишемичен мозъчен инсулт, другият с диабет тип 2 и хроничен Панкреатит. Последният съобщи, че не му се осигурява диетична храна и е подал молба неговите близките да му носят ежедневно такава. Молбата му е оставена без отговор от администрацията на затвора. Показва и глюкомер, с който са отчетени големи вариации в показателите на кръвната захар, въпреки поставяне на определените дози Инсулин. При проверка по случая експерт на НППМ установи, че лишеният от свобода редовно пазарува от лавката на затвора хранителни продукти, противоположни за неговите заболявания. Администрацията е разрешила на близък (бабата) на лишения от свобода да носи диетична храна, разрешението е изтекло, но ще бъде продължено и за в бъдеще.

Лишеният от свобода в корпуса на затвора А.С. съобщи, че от месеци не може да се храни и почти всичко повръща. Има значителна редукция на телесното тегло. Показва амбулаторен лист от консултация с гастроентеролог. Поставена е работна диагноза - Дискенезия на жлъчен мехур. Лишеният от свобода е видимо слаб и основно лежи в леглото. НППМ предложи лишеният от свобода да бъде изпратен в СБАЛЛС към затвора в гр. София за доизясняване на състоянието и назначаване на подходящо лечение.

Друг лишен от свобода К.А. с тромбофлебит на долни крайници показва рецепта, която не е изпълнена и е оставен без лекарства. Той няма пари, а администрацията на затвора не желае да купи лекарствата. Проверката в администрацията показва, че лишеният от свобода няма трансфер по сметка в последните 3 месеца. Съгласно заповед на ГДИН лишени от свобода, който няма парични преводи през последните 6 месеца се считат за социално слаби и администрацията на затвора следва да заплаща/купува лекарствата им по рецепти. Този лишен от свобода е и с изтекло ЕР на ТЕЛК и не е преосвидетелстван.

При проверката постъпиха още оплаквания от лишените от свобода в корпуса на затвора - няма лекар; лекарят идвал само два дни и нямал време за прегледи на всички желаещи; не ги консултират със специалисти; не се отпускат лекарства, изписани по рецепти и други.

Стоматологичният кабинет на МЦ работеше и имаше много чакащи лишени от свобода. Те се оплакаха, че дълго време не е имало лекар и сега се „надпреварват“ за лечение. Лекарят по дентална медицина е отсъствал продължително време по болест. Той съобщи, че поради липса на други медицински специалисти на щат в МЦ на него е възложено да изпълнява дейността по здравен контрол в затвора. НПМ счита, че тези задължения следва да се изпълняват от командированите медицински специалисти на ареста.

В корпуса на затвора функционират цехове за пластмасови детайли и една дърводелна работилница, която в момента на проверката не работеше. Има извършена оценка на работните места от службата по трудовата медицина, а през настоящата (2022) година е правена проверка от Инспекцията по труда. Условието на труд са задоволителни, а на работещите лишени от свобода са раздадени предпазни маски и ръкавици за работа, а цеховете имат климатици. Въпреки, че лишените от свобода имат направен встъпителен и текущ инструктаж и имат предпазни средства, при проверката само част от лишените от свобода ги ползваха. Екипът на НПМ беше информиран от служители на затвора, че дограмата на цеховете е подменена изцяло. От друга страна при извършената проверка беше констатирано, че санитарният възел е в недопустимо лошо състояние.

Диетичното хранене на лишените от свобода се назначава от медицинските специалисти. Храна се приготвя по рецептурно меню. Към настоящия момент администрацията на затвора е обявила конкурс за назначаване на технолог за кухнята. Следва да се отбележи, че през годината има множество оплаквания от храната - не се назначава диетично хранене за диабетици, количеството и качеството на храната е лошо и др. Екипът на НПМ дегустира обедната храна за лишените от свобода и проследи раздаваните добавки за работещи и диабетици. Лишените от свобода показаха добавки от предишния ден (парче кашкавал и мек салам) и те бяха в по-малък грамаж, след направено контролно измерване. При проверка на кухненския инвентар беше установено наличието на два електропарни казана, служещи за приготвяне на храна, в силно амортизирано състояние, като единият не функционираше в момента поради техническа неизправност и му предстои евентуален скъп ремонт (ако въобще е възможен такъв, като се има предвид, че уредът е надхвърлил многократно технологичния си живот). В тази връзка и с цел осигуряване на нормално и здравословно изхранване на затворниците в затвора – гр. Пловдив **омбудсманът като Национален превантивен механизъм отправя препоръка към Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за отпускане на финансови средства за закупуване на един нов електропарен казан и извършване на профилактика/ремонт на по-добрия в техническо отношение и работещ в момента казан от сега съществуващите в кухнята.**

За работещите, лишени от свобода, е осигурена възможност за ежедневно къпане, а за останалите - два пъти в седмицата. Има килия оборудвана за фризьорски услуги. Спалното бельо се пере веднъж седмично. Голяма част от лишените от свобода ползват лично спално бельо. Прането на личните дрехи е ръчно и сушенето става в стаите, което прави въздуха в килиите влажен и спарен. В някои килии (първи етаж) дневната светлина е недостатъчна и през деня светят лампите.

II. МЕСТА ЗА ЗАДЪРЖАНЕ В СИСТЕМАТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

На територията на гр. Пловдив действат 6 районни управления „Полиция“ (РУП). Във всяко едно от тях има изградени помещения за 24 – часово задържане. „Полицейска закрила“ се осъществява в района на III^{то} РУП към ОДМВР – гр. Пловдив, където е и местоположението на Дом за временно настаняване на непълнолетни и малолетни лица. През настоящата проверка бяха посетени всички места за 24-часово задържане. Във всички проверени полицейски помещения имаше обявен правилник за вътрешния ред, с който лицата имат възможност да се запознаят; обявен списък на дежурните адвокати към АК – Пловдив, както и обявен телефон на Националното бюро за правна помощ. Навсякъде се водеше изискуемата по закон документация.

На проверяващият екип на НПМ направи впечатление, че във всички РУП (с изключение на 05 РУП) леглата са държани без постелъчен инвентар, а на задържаните лица се предоставя единствено одеяло.

1. I^{во} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

В деня на проверката в I^{во} РУП към ОДМВР – Пловдив имаше едно задържано лице. Това районно управление разполага с три арестни помещения. Има обособени помещения за провеждане на адвокатско свиждане. На задържаните лица се дава постелъчен инвентар при настаняването им в съответното помещение. Има отделен санитарен възел, който се използва само от задържаните лица. Районното управление обслужва голям район и затова се наблюдава постоянна натовареност. При проверка на книгата за задържаните лица се установи, че от началото на годината са задържани 105 лица.

2. II^{во} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

Има обособени 3 арестни помещения. В деня на посещението нямаше задържани лица. В едно от помещенията няма достъп до пряка дневна светлина и достъп до свеж въздух.

Има отделен самостоятелен санитарен възел, който е в добро състояние. От книгата за задържани лица е видно, че от началото на година броят на задържаните е 169, а за цялата 2021 г. са 420 лица.

3. III^{то} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

В това полицейско управление са налични 4 арестни помещения. Няма задържани лица.

Има изградена централна вентилация. От началото на годината броят на задържаните е 56.

4. IV^{то} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

В деня на проверката имаше две задържани лица. Наличните арестни помещения са 3. От началото на годината са задържани 148 лица. В помещенията има достъп до естествена светлина и вентилацията работи.

5. V^{то} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

Налични са 4 арестни помещения, всяко от които с по две легла. Единствено тук имаше налични дюшеци и постелъчен инвентар.

Имаше двама задържани в деня на проверката. Санитарният възел, предназначен за ползване от задържаните лица е в добро състояние.

Броят на задържаните от началото на годината е 130 лица.

6. VI^{то} районно управление „Полиция“ – гр. Пловдив

Арестните помещения в това районно управление са разположени на два етажа. Налични са 5 помещения на първия етаж, включително за задържане на непълнолетни и жени. Нямахме задържани в деня на проверката. Достъпът до дневна светлина в тези помещения е незадоволителен.

На приземния етаж има още 2 помещения за задържане. Тук няма достъп до естествена светлина.

135 лицата задържани от началото на годината.

7. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ В МЕСТАТА ЗА 24-ЧАСОВО ЗАДЪРЖАНЕ

Медицинското обслужване се осъществява съгласно действащата Инstrukция и разчита на ЦСМП Пловдив. Служителите във всички РУП съобщиха за затруднения при настаняване на лица във възбудени състояния, с психични заболявания и приели алкохол в ЦПЗ Пловдив. Медицинските специалисти отказват да приемат пациентите в нетрезво състояние. Преди години е функционирал отрезвител към общината Пловдив, обезпечен с медицински специалисти към МИ на МВР. Понастоящем задържаните лица в нетрезво състояние основно се настаняват в местата за задържане на МВР.

Омбудсманът като НПМ препоръчва на МВР да проучи целесъобразността и възможността за разкриване на отрезвители в населени места с повишен брой нарушители, употребили алкохол.

ОМБУДСМАНЪТ КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

1. На Министерство на правосъдието:

- извършване на спешни ремонти за отстраняване на влагата и мухъла в спалните помещения, както и на подовата настилка;

- извършване на спешен ремонт на общата баня, намираща се в междинно помещение между двата корпуса на затвора, предназначена за ползване от всички лишени от свобода;

- спешен ремонт на санитарния възел в Цеха за пластмасови детайли;

- стартиране в най-кратък срок на започналия проект „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“, финансиран по програма „Правосъдие“, Програмна област 19 от Норвежки Финансов Механизъм 2014 – 2021 г. за подобряване на материално-битовите условия в затвора – гр. Пловдив и ЗООТ „Хеброс“;

- да бъдат предприети необходимите действия за закупуването на нови дюшеци и подмяната им във всички места за лишаване от свобода;

- новият Списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, които лишените от свобода могат да получават, ползват и държат при себе си или на определените за целта места да бъде преразгледан и коригиран и да бъде допуснато използването на електрически кани с по-голяма вместимост – закупени от лавка.

2. На Министерство на вътрешните работи:

- да бъде проучена целесъобразността и възможността за разкриване на отрезвители в населени места с повишен брой нарушители употребили алкохол.

3. На Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“:

- да бъдат отпуснати финансови средства за закупуване на един нов електропарен казан и извършване на профилактика/ремонт на по-добрия в техническо отношение и работещ в момента казан, от сега съществуващите в кухнята.

- да бъдат отпуснати финансови средства за отстраняване на теча на първия етаж в корпуса на ЗООТ „Смолян“ и извършване на ремонт на спалните помещения. Също така да бъде обмислена възможността за производство на кашкавал от млекопреработвателно предприятие в ЗООТ „Смолян“;

- да обедини структурата и дейността на медицинските служби на ареста в гр. Пловдив и на затвора гр.Пловдив;

4. На изпълнителния директор на Държавно предприятие „Фонд затворно дело:

- да бъде предоставена информация и копие от наличната документация, след приключване на обявената обществена поръчка, касаеща увеличение на бюджета за закупуване на техника от лавките на МЛС.

5. На началника на затвора – гр. Пловдив:

- при възможност да се наемат допълнително медицински специалисти и да се улесни работния процес в МЦ, както и да се подобри качеството на медицинската помощ за лишените от свобода в затвора в гр. Пловдив.

6. На кмета на община – гр. Пловдив:

- предвид местонахождението на ЗООТ „Хеброс“ да бъде поставен ограничител на скоростта, т.нар. „легнал полицаи“, на булевард Александър Стамболийски, между общежитието и затвора, за да бъде гарантирано безопасното преминаване на лица по пътното платно.